

основи нормативно-правової системи забезпечення бухгалтерського обліку, які дають змогу холдинговим компаніям самостійно вирішувати питання стосовно його ведення та наближення їх до міжнародної практики, а саме до міжнародних стандартів звітності. Подальші дослідження доцільно здійснювати в напрямі детальнішого вивчення і критичної оцінки кожного із перелічених в ході проведеного дослідження.

#### Література

1. Про холдингові компанії в Україні : Закон України N 1617-VI із змінами та доповненнями від 24.07.2009 р. Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3528-15>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України N 675-VIII ( 675-19 ) від 03.09.2015, ВВР, 2015 р. із змінами і доповненнями / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Консолідована та окрема фінансова звітність : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 27 (МСБО 27) виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами станом на 1 січня 2012 року / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929\\_045](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_045)
4. Мартинюк Н.Р. Порівняльно-правова характеристика холдингів і холдингових компаній за законодавством іноземних країн / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [file:///C:/Users/Alla/Downloads/apvchzu\\_2014\\_36\\_16.pdf](file:///C:/Users/Alla/Downloads/apvchzu_2014_36_16.pdf)
5. Кузіна Р. В. Корпоративний облік і звітність в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку: монографія / Р. В. Кузіна. – Херсон: Грінв Д. С., 2015. – 416 с.

**К.є.н. Шматковська Тетяна Олександрівна**

*Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки  
(Україна, м. Луцьк)*

## **ПОРІВНЯННЯ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ЗАПАСІВ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ**

В умовах необхідності забезпечення ефективного функціонування суб'єктів господарювання для досягнення ними достовірних фінансових результатів вибір методів оцінки списання запасів є важливою передумовою організації обліку цих об'єктів.

Для ефективного здійснення господарської діяльності підприємствам необхідно вирішити проблему вибору методу оцінки вибуття запасів. Положення щодо обліку запасів згідно з П(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси» мають деякі розбіжності. Для розуміння відмінностей у методах обліку запасів нашої країни та країн

світу, слід надати порівняльну характеристику обліку запасів згідно з П(С)БО № 9 «Запаси», МСБО № 2 «Запаси» та ARB № 43, US GAAP (табл. 1) [1, 2]

Таблиця 1.

**Порівняльна характеристика відмінностей положень з обліку запасів**

Методи обліку вибуття запасів згідно з		
П(С)БО № 9 «Запаси» (Україна)	МСБО № 2 «Запаси»	ARB № 43, US GAAP (США)
1. Ідентифікована собівартість відповідної одиниці запасів.	1. Метод конкретної ідентифікації.	1. За собівартістю кожної одиниці.
2. Середньозважена собівартість.	2. Середньозважена собівартість.	2. За середньою собівартістю.
3. Собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО).	3. Метод за формулою «перше надходження – перший видаток» (ФІФО).	3. За собівартістю перших за часом придбання МВЗ (засіб ФІФО).
4. Нормативні витрати.	4. Метод стандартних (нормативних) витрат.	4. За стандартною собівартістю.
5. Ціна продажу	5. Метод роздрібних цін	5. За цінами продажу.
		6. За собівартістю останніх за часом придбання МВЗ (метод ЛІФО)

Облікова практика західних компаній базується на припущенні, що придбання і реалізація (випуск у виробництво) запасів трактується як потік вартостей (cost flow), а не як потік фізичних одиниць (goods flow). Це означає, що при списанні товарно-матеріальних цінностей пріоритет надається відображенню вартості без забезпечення абсолютної відповідності її величини фактичному фізичному руху ресурсів [3; 4].

У США запаси оцінюються за фактичними втратами на їх придбання на момент отримання або використання запасів у процесі виробництва. Оцінка вимірюється чистою сумою грошових платежів, здійснених в минулому або в майбутньому при придбанні запасів. Витрати на доставку цих запасів можуть включатись або не включатись до собівартості запасів. До вартості запасів також не включаються загальновиробничі, адміністративні витрати та витрати на їх збут. До собівартості запасів включаються лише ті витрати, які покупець вважає складовими вартості товару на момент їх придбання.

У Польщі запаси оцінюються за цінами придбання, у випадку неможливості виявлення ціни запасів або при їх безоплатній передачі вони оцінюються за цінами на аналогічні або подібні запаси.

У Німеччині, в Люксембурзі та у Франції запаси оцінюються за найменшою величиною – за собівартістю або ринковою вартістю.

У Португалії та Іспанії запаси оцінюються за ціною їх придбання або витратами на їх виробництво. В Іспанії ціна придбання включає суму, зазначену в рахунку постачальника, плюс додаткові витрати по збереженню запасів, включаючи податок з продажу. Слід також відмітити, що коли ціна придбання запасів

(або витратами на їх виробництво) вища за ринкову ціну, то запаси обліковуються за ринковими цінами. В Іспанії ринкова ціна для сировини – це найменша з двох величин – відновлювана вартість та чиста вартість завершення робіт; для готової продукції – всі витрати ( за винятком відповідних витрат).

В Швейцарії та Італії запаси оцінюються за найменшою з двох величин – первісною вартістю ( витрати на придбання або виробництво) або чистою вартістю можливої реалізації.

Метод ЛІФО в Україні в обліку не використовується. Але його розуміння необхідне для оперування даними з обліку запасів в іноземних підприємствах (США, Росія тощо), а також для управлінського обліку. Цей метод заборонений у ряді країн, у тому числі у Великобританії, Швеції, Швейцарії, Сінгапурі, Австралії. З 2005 року використання метода ЛІФО заборонене в Україні. Тим не менш, метод ЛІФО має переваги перед розглянутими методами, зокрема ФІФО, у тому, що метод ЛІФО найкраще забезпечує дотримання принципу відповідності доходів і витрат; при будь-яких коливаннях цін собівартість реалізації, приблизно відповідає рівню цін на момент продажу.

Сьогодні можна застосовувати декілька методів оцінки запасів, кожен з яких має свої переваги та недоліки. Дуже важливо обрати той метод, який дозволяє найточніше провести оцінку з урахуванням інтересів власників підприємства та специфіки виробничої діяльності. Серед методів, що дозволено застосовувати у бухгалтерському обліку українських підприємств, найбільш універсальними є методи середньозваженої собівартості та собівартості перших за часом надходжень запасів (ФІФО).

#### Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukr-law.com.ua/oblik/buh/34-psbo9>.
2. Стандарти МСБО і МСФО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art\\_id=92410&cat\\_id=92](http://minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=92410&cat_id=92).
3. Облікова концептуалізація виробничих запасів :зарубіжний досвід і вітчизняні перспективи [ Електронний ресурс ]. – Режим доступу :[http://sophus.at.ua/publ/2015\\_03\\_27/sekcija\\_1\\_2015\\_03\\_27/oblikova\\_konceptualizacija\\_virobnichikh\\_zapasiv\\_zarubizhnij\\_dosvid\\_ta\\_vitchiznjani\\_perspektivi/82-1-0-1218](http://sophus.at.ua/publ/2015_03_27/sekcija_1_2015_03_27/oblikova_konceptualizacija_virobnichikh_zapasiv_zarubizhnij_dosvid_ta_vitchiznjani_perspektivi/82-1-0-1218)
4. Шматковська Т. О. Деякі аспекти проблематики управління оборотними активами на підприємстві / Т. О. Шматковська, Л. В. Демедюк, О. О. Ворона // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2016. – № 3 (235). – 228 с. – Мови: укр., рос., англ. – С. 187 – 196.